

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Лія ЧЕБАНУ	ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ «СПОВІДЬ» АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА).....	176
Марія РАЙКОГЛОВА	МУДРІСТЬ ТА ЇЇ «ВОРОГИ» (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «ПОХВАЛИ ГЛУПОСТІ» Е.РОТТЕРДАМСЬКОГО).....	180
Микола НАЧЕВ	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ.....	183
Андрій КОВАЛЕНКО	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП: ЛЕКСИЧНИЙ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	185
Юлія МЕЛЬНИК	ДОЛЕНОСНА РОЛЬ ПЕРШОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ В СТАНОВЛЕННІ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ.....	187
Ярослав УСТИМЕНКО	ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІД ТОТАЛІТАРИЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ.....	189
Тетяна ПЕДЕНКО	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ОСВІТИ: АДАПТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	192
Марія ГЕЛЯКА	ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	196
Ростислав КАНДИБА	ПОГЛЯДИ НА ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ПРОВІДНИХ ДІЯЧІВ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ.....	199
Ігор КОСАКІВСЬКИЙ	ЦНОТИ У РОЗУМІННІ АРИСТОТЕЛЯ (НА ОСНОВІ УРИВКІВ З «НІКОМАХОВОЇ ЕТИКИ»)...	203
Таїсія АКІМОВА	ВІЛЬНА ЛЮДИНА У РОЗУМІННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	206
Евеліна БЕЖЕНАР	КОНЦЕПЦІЯ ПЛАТОНІЧНОГО КОХАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ «БАНКЕТУ» ПЛАТОНА).....	211

якість знань за багатьма показниками, тоді як у сучасних нетрадиційних підходах використовуються комп'ютерні системи для підтримки процесу оцінювання.

Отже, міжнародні стандарти освіти на економічно-освітньому просторі України набувають все більшого поширення. Однак, поруч із розумінням важливості введення даної концепції, існують і виклики та проблемні питання. Наявність як ризиків, так і перспектив залежить від персоналу – їх бажання втілювати та пізнавати нове, розуміти важливість нововведень. Але на загальнодержавному та локально інститутському рівнях є всі важелі, які можуть зробити процес адаптації міжнародних стандартів якості в освітньому просторі України успішним прикладом для наслідування іншими державами.

Список використаних джерел:

1. Тверезовська Н., Касаткін Д. Міжнародні стандарти забезпечення якості освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. С. 443-448.
2. Нехта В. Якість продуктів: що посвідчує їх якість та на підставі чого видають документ про якість. https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/tendera_dokumentatsiya/iakist-produktiv-shcho-posvidchuie-ikh-iakist-ta-na-pidstavi-choho-vydaiut-dokument-pro-iakist/.
3. Сиченко В. Шляхи та засоби адаптації освіти України до європейського освітнього простору. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 3. 2009. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=46>.

Марія ГЕЛЯКА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2-го року навчання,
спеціальність 053 «Психологія»,

Інститут права та безпеки

Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Ганна НІВНЯ, к. філос. старший викладач кафедри
державно-правових дисциплін,

Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Девіантна поведінка завжди привертала увагу соціуму, оскільки являє собою протидію усталеним соціальним нормам та відображає складність, суперечливість людської природи. Поняття «девіантна поведінка» охоплює широкий спектр вчинків, які можна розглядати як відхилення від нормальних і прийнятних моделей поведінки. Основною характеристикою девіантних дій є те, що вони не вписуються в соціальні рамки, які варіюються від культури до культури і від епохи до епохи.

«Девіантна поведінка (від лат. deviation – відхилення)- тип соціальної поведінки, який суперечить прийнятим у даному суспільстві правовим,

моральним, соціальним нормам і стереотипам» [2]. Як зазначається в «Енциклопедії сучасної України», девіантна поведінка пов'язана з усвідомленим вибором порушувати чи не порушувати соціальні норми, які обмежують певні дії людей. Основні форми девіантної поведінки включають до себе правопорушення, алкоголізм, наркоманію, проституцію, злочинність, самогубство, тощо [2].

Існують різні підходи до класифікації видів девіантної поведінки, а саме соціологічний, медичний та психологічний. Розглянемо детальніше соціологічний підхід. Даний підхід досліджує девіантну поведінку як соціальні явища, які можна класифікувати за наступними критеріями

- залежно від «соціального масштабу» порушень - індивідуальні та масові;
- за характером наслідків – негативні (спричиняють шкідливі наслідки та є потенційно небезпечними) та позитивні (відповідно, такі, що мають позитивні наслідки або несуть із собою потенційну користь для суспільства);
- за суб'єктом – відхилення конкретних осіб, неформальних груп (бандитські угруповання), соціальних категорій (жіночий алкоголізм, підлітковий бунт);
- за об'єктом – економічні, побутові, майнові порушення;
- за тривалістю – одноразові та тривалі;
- за типом порушеної норми – злочинність, суїцид, аморальна поведінка, хуліганство, расизм, деструктивні культи, тощо [4, с. 20]

Найпомітніші форми девіантної поведінки - це її негативні прояви, які часто пов'язані зі злочинністю, насильством, алкоголізмом та іншою антисоціальною поведінкою. Наприклад, вбивство, крадіжка і шахрайство є яскравими проявами девіантної поведінки, які завдають шкоди іншим людям і суспільству в цілому. Проте ці дії не лише порушують закон, але й виявляють проблеми в соціальній структурі, такі як бідність, нерівність і відсутність можливостей. Негативні прояви девіантності можуть вивести соціальні проблеми на поверхню, що призведе до соціальних реформ і змін.

Водночас, існують і позитивні форми девіантної поведінки, які можна описати як «соціальні інновації». На наш погляд, позитивна девіантна поведінка є невід'ємною частиною розвитку суспільства, тому що саме кидаючи виклик нормам, ми часто досягаємо прогресу. Наприклад, багато соціальних реформ розпочалися як протести проти загальноприйнятих правил, які для свого часу вважалися непорушними. Історичні приклади, такі, як боротьба за права жінок або боротьба за заборону рабства, показують, що відхилення від соціальної норми, її переосмислення, можуть бути просто необхідні. Особистості, які сміливо протистоять несправедливості, борються за права людини і пропонують нові ідеї та соціальні перспективи, є агентами змін. Таких людей, як, наприклад, Мартін Лютер Кінг або Мелінда Гейтс, можна вважати позитивними девіантами. Вони виступали за соціальні зміни, які в свій час могли здаватися неприйнятними, але, в кінцевому підсумку, зробили суспільство більш гуманним та толерантним.

Риси позитивного девіанта включають гіперактивність, майже геніальні здібності та поміркованість, тобто поведінку, яка не суперечить букві закону. Більше того, позитивна девіація проявляється і в творчому процесі. У своїй роботі художники, письменники та науковці часто ламають традиційні норми та відкривають нові горизонти в суспільстві. Вони розширюють наші уявлення про можливе та заохочують до критичного мислення.

В ході емпіричних досліджень творчої активності було визначено вибірковість вияву останньої, залежно від форми та змісту завдання, рівня його складності та провокації щодо прийняття самостійних рішень. З метою виявити творчі риси характеру дослідники порівнювали дві групи з високим і низьким рівнями творчої активності, а отже, і проявів позитивної девіантності. Перша група, як виявилось, відрізняється значно високою варіабельністю та унікальністю в поєднанні окремих особистісних якостей, порівняно з другою групою [3, с. 202]. Таким чином, позитивні девіації є наслідком унікальної особистісної конфігурації.

Отже, девіантна поведінка не обов'язково є негативним явищем. Вона може бути початком пошуку справедливості, реальних змін і розвитку суспільства в цілому. Але, повторимо, не всі девіантні дії є конструктивними. Наприклад, агресія, насильство або злочинна діяльність - це форми девіації, які не тільки не сприяють розвитку, але і становлять загрозу для оточуючих. Тут, на нашу думку, важливо знайти межу між тим, що можна розглядати як творчі чи протестні відхилення, і тим, що є руйнівним. Іноді необхідно терпимо ставитися до відхилень від норми, щоб побудувати краще суспільство.

Також потрібно зауважити, що до девіантної поведінки схильні підлітки, через психологічні та фізіологічні зміни в організмі. Існують певні загальні прояви соціальної дезадаптації, що і провокують девіантну поведінку. Це, зокрема:

- систематична неуспішність;
- яскраво виражена або, навпаки, прихована конфліктність у життєво важливих сферах комунікації (родина, друзі, шкільний клас, тощо);
- порушення моральних, а часом і правових норм;
- соціальна ізоляція, що досить часто супроводжується ворожим ставленням до оточення [1, с.80]

Наявність Девіантної поведінки в соціумі показує, що не все можливо ррегулювати за допомогою соціальних норм. Через невідповідність між цілями та можливостями, люди використовують не прийнятні, а часом, і протизаконні засоби для досягнення поставленої мети. Інший варіант - соціальна девіація, що притаманна повстанцям, революціонерам і терористам, які виступають проти встановленого порядку. Ще одним цікавим аспектом є те, як девіантна поведінка сприймається в різних культурах. Те, що вважається девіантним в одному суспільстві, може бути нормою в іншому. Наприклад, у деяких країнах протест є важливою частиною демократичної культури, тоді як в інших він вважається порушенням закону. Це змушує замислитися про відносність норм і цінностей.

Таким чином, девіантна поведінка є складним явищем, що має як позитивні, так і негативні форми. Позитивні прояви девіантності можуть бути каталізатором змін, тоді як негативна поведінка сигналізує про проблеми, які необхідно подолати. Аналізуючи природу девіантної поведінки, важливо зберігати баланс між критикою та розумінням. Завершуючи, зазначимо, що девіантна поведінка є дзеркалом суспільства. Вона відображає його сильні і слабкі сторони, а також його готовність змінюватися. Тому варто зосереджувати увагу не на однозначному засудженні девіанта, а на особистісних та соціальних причинах такої поведінки.

Список використаних джерел:

1. Білецька Т.В., Купчишина В.Ч. Поширення девіації у підлітковому середовищі: шляхи профілактики. *Теорія та історія соціології*. 2020. Вип. 20. С.77-81.
2. Девіантна поведінка. Енциклопедія сучасної України : веб-сайт. URL: <http://surl.li/siicsy> (дата звернення: 02.11.2024).
3. Петришин Л. Й. Позитивні девіації як феномен соціальної реальності та особистісного становлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2018. Вип. 24(1). -С. 198-207.
4. Христук О. Л. Психологія девіантної поведінки: навчально-методичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 192 с.

Ростислав КАНДИБА,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «Туризм»,
факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н.,
професор кафедри мистецтвознавства та

загальногуманітарних дисциплін,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

ПОГЛЯДИ НА ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ПРОВІДНИХ ДІЯЧІВ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Епоха Відродження (XIV-XVII століття) стала одним із найважливіших періодів в історії людства, що докорінно змінив підходи до освіти, культури та суспільства. Цей час характеризується відродженням античних ідей, акцентом на гуманістичні цінності, що спонукало мислителів та освітян зосередитися на індивідуальному розвитку кожної особистості. Важливою частиною цього процесу стало виховання обдарованих дітей, оскільки їх вважали носіями таланту і потенційними лідерами майбутнього [1, с.161-162].

Еразм Роттердамський наголошував на необхідності етичного виховання та розвитку критичного мислення. Його педагогічна концепція базувалася на